

LBRIS

We know
books

Redactare, tehnoredactare: Andreia E. Breaz

Colecția: PROZĂ

Coordonator colecție: Daniel Baci

Descrierea CIP aparține Bibliotecii Naționale a României

ISBN 978-606-730-918-8

© Vasile Tărțan

Toate drepturile sunt rezervate.

Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă
fără acordul editurii și al autorului.

Editura ECOU TRANSILVAN, Cluj-Napoca, 2022

Editor: Nadia Fărcaș

E-mail: office@edituraecou.ro

Telefon: 0745828755; 0364730441

www.edituraecou.ro

*Asemănările din acest volum
cu situații și nume reale sunt simple coincidențe.*

VASILE TĂRȚAN

Avatar în penumbrele beatitudinii

sau

Sfârșitul începutului

Editura Ecou Transilvan

Cluj-Napoca

2022

CUPRINS

<i>Cuvânt înainte</i>	5
<i>Prefață</i> – Cunoaștere și devenire în noua paradigmă paradisiacă	7
Partea întâi. Neasemuitul gust al teluricei descinderi	9
Partea a doua. Răstimpul zâmbetului	105
Partea a treia. După 41 de ani. Împrejurări de nesfârșit	191
Epilog	295

parcă încercând să caute paradisul primordial sau, măcar, să găsească calea ce duce spre acesta, pentru a putea începe o reconstrucție determinativă.

Dialogurile, intriga, localizarea într-o stare a cotidianului și a păstrării senzației de existență umană actuală ascund, de fapt, o structură aparte, care se deschide prin portaluri determinate de anumite concepte, exemplificări și prezentări, care ne pot duce cu gândul la o asemănare cu gândirea de androginism din opera lui Mircea Eliade. În această ordine de idei prezentul roman trebuie lecturat în cheie metaforică și pătrunse ideile ascunse cu o oarecare luciditate de către autor, astfel încât doar descoperind acele portaluri se poate recompune prezentul puzzle propus de scriitorul Vasile Tărțan.

Descoperirea avatarului care luptă pentru adevăr și devenire este linia principală a romanului. Putem deduce că întregul concept poartă semnul trecerii *dincolo*. Acel *dincolo* pe care nu-l cunoaștem, nu-l putem ghici sau percepe decât făcând acel pas spre noua existență. Singurul aspect omniprezent este deschiderea spre Absolut sau Eternitate a gândirii spirituale umane.

Dragostea este o altă linie axiologică a prezentului volum al scriitorului Vasile Tărțan, *Avatar în penumbrele beatitudinii sau Sfârșitul începutului*. Ea cuprinde totul, ca o sferă harică a trăirii omului în această viețuire corporală. Modelul Iisus este descoperit precum chintesența personificării omenești și felul demn de urmat în raportarea față de celălalt.

Scriitorul Vasile Tărțan reușește să refacă o lume a mitului paradisiac în care Absolutul devine secunda viețuirii umane, iar modelul hristic este cel care guvernează o lume metaforică a transcenderii și a devenirii.

Cluj-Napoca, 29 iunie 2022

dr. Victor Constantin MĂRUȚOIU

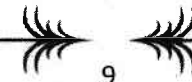

Partea întâi

Neasemuitul gust al teluricei descinderi

Suntem stelute migratoare
În brațele neantului –
Fragilele figuri
Pe fața oarbă a timpului...

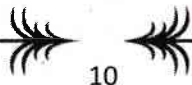
Încă nu fuseseră înlăturate toate urmele distrugerilor fără precedent care schimbaseră pentru totdeauna fața și sufletul Europei, chiar a întregii lumi. Durerea și spaima, coșmarurile războiului zăceau adânc, amintirea scenariilor de groază deveniseră un fel de însoțitori lăuntrici, care adăugate restului de existență al supraviețuitorilor, erau un avertisment – o mărturie a posibilei fanatice bestialități umane – ce nu poate fi dată niciodată uitării! Pe ruinele Europei de răsărit pândeau deja un alt demon, cunoscut de

câteva decenii ca tăvălugul comunismului sovietic, care dorea cu orice preț extinderea spre vest, ceea ce îi și reuși în harababura războiului inițiat de Hitler și de globaliștii care-l finanțaseră din umbră – de la bun început! Așadar, Europa de est avea să fie expusă unor noi monstruoziități, de data aceasta de către „învingători”, care, folosindu-se de haosul acelor timpuri, se instalaseră ca „prieteni” în țările imediat învecinate – de asemenea, învingătoare – nelăsând niciun dubiu asupra neclintitei lor intenții de a le apăra pe viitor de cizma nazisto-fascistă, infiltrând guvernele țărilor respective – și cu acest prilej instalând din plin, pentru multe zeci de ani, regimul comunist. Dar acest sistem bazat pe totala represiune a libertății cetățenilor avea să conducă mai târziu la propria sa dizolvare, nefiind în stare de a suprima vocea dorinței de libertate și autodeterminare, visul acelor mulți eroi-martiri și disidenți, luptători pentru adevăr și dreptate, care, înfruntând sistemul – regimul terorii –, se jertfiră în închisori și lagăre, opunându-i-se chiar cu prețul vieții lor.

Într-o noapte umedă și rece de noiembrie, o mașină a Securității se opri în fața casei cu nr. 14. Doi inși în mantale de piele și pălărie, bine hrăniți, coborâră privind cu oarecare suspiciune în jur. Unul dintre ei bătu cu fermitate în fereastră, convins de însemnătatea misiunii sale de înalt interes național.

Valentin și Mara dormeau în camera dinspre stradă trezindu-se speriați, întrebându-se cine ar putea fi. Mereu se întâmpla câte ceva prin vecini... sau poate o fi greșit cineva adresa?... Aveau o fetiță de un an și jumătate care

dormea, fără să se sinchisească de ceea ce se petrecea, între cei doi, pe un pat mare franțuzesc. Câteva momente se gândiră să mai aștepte, poate pleacă necunoscuții, dar aceștia insistau bătând în continuare în fereastră între timp întredeschisă:

– Da... ce doriți?... Ce s-a întâmplat?

– Deschideți... trebuie să vorbim...

Valentin sări în pantaloni și, ocolind mobila trasă în mijlocul camerei – se găseau în plină renovare – se duse afară să deschidă poarta masivă de lemn, integrată în intrarea largă a holului exterior înalt acoperit al casei vechi, construite în stilul șvabilor transilvăneni.

Presimțiri sumbre îl încolțiră și intuiția sa acum total trează îi derulă în câteva secunde o perspectivă precognitivă destul de neliniștitoare. Nesigur și din ce în ce mai neliniștit, cu precauță ezitare deschise poarta... Străinii dădură de înțeles cu un semn scurt că vor să intre în casă. Valentin nu se opuse și nici nu întrebă nimic. Îl recunoscu imediat pe camaradul său Atanasescu, împreună cu care ascultase postul de radio Europa Liberă de mai multe ori, filozofând în compania unei a treia persoane despre posibile strategii, în căutarea unor modalități (teoretice) de a reveni la libertatea de dinaintea „aderării” țării la sistemul comunist.

Cele mai radicale idei și sugestii le avea acest Atanasescu. Fiind cel mai în vârstă, părea foarte inspirat și versat, având capacitatea să le descifreze cele mai adânci gânduri, să recunoască sentimente, intenții nemărturisite, sfredelindu-le în suflet ca într-o fântână bine cunoscută. Lucra după un model psihologic al anticipației, foarte ra-

finat – fusese instruit la Moscova. Le citea cuvintele de pe buze încă înainte ca ei să le pronunțe, dând impresia că este de partea lor, că gândește la fel, în realitate manipulându-i în direcția dorită de el, câștigându-le foarte curând încrederea, mascând cu mare dibăcie rolul jucat de el într-un aparat de stat specializat pe depistarea acelor care, chiar dacă doar în sâmbure, năzuiau visând despre o viață în libertate. Atanasescu, extrem de manipulativ, cu o înfățișare simpatcă, prietenească – și el doar o victimă a sistemului – era trimisul taberei celor „buni”, avea nobilul țel de a ademeni și atrage preventiv în capcană „dușmanii” poporului, care, conform propagandei elitei atotștiutoare, nu își dorea nimic mai fierbinte decât să fie „apărați” de asemenea elemente subversive!... Ca agent și informant al Securității, își îndeplini misiunea, denunțându-i.

Vizita celor doi colaboratori ai „Siguranței” avea să fie, ca de obicei în asemenea ușoare cazuri de rutină, una scurtă. Urcară cele opt trepte până la locuință. Valentin se străduia să găsească un prilej de a-l întreba pe Atanasescu, fără să fie observat de celălalt, ce vor să însemne toate astea, dar acesta era de neajuns. Prietenul se dovedi a fi un străin, devenise el însuși un necunoscut – acum îi recunosc Valentin adevărata față, intențiile, își dădu seama ce greșală fatală făcuse încredințându-se unui fals camarad, care prea târziu își scoase la iveală hramul.

O rafală de vânt zgudui dintr-o dată ușa de intrare și ferestrele, făcându-i pe protagoniștii noștri să tresară. Se auziră picăturile intensive de ploaie bătând pe pervazul gemurilor. Agenții își făcură semn să continue. Se preocupă foarte migălos cu cercetarea locuinței, căutând parcă

ceva anume, dar, negăsind nimic ce ar putea sprijini acuzarea, măbind culpa lui Valentin, îi spuseră să se îmbrace spre a-i însoți la sediu... pentru formalități!

Valentin încercă să o liniștească pe Mara, care neștiind și neînțelegând nimic, stătea în tot acest timp răscolită de teamă în bucătărie:

– Culcă-te, vin imediat înapoi...

Mara, rămasă singură cu fetița, se scufundă în gânduri și întrebări fără răspunsuri. Valentin nu se întorsese.

Trecură zile și săptămâni. Mara era însărcinată, o ducea foarte greu, slăbise mult. Abia își putea asigura supraviețuirea, lucra pe ici, pe colo pentru câteva ore – unde o putea lua și pe Ada cu ea. La miliție, unde se interesase de soarta lui Valentin, i se spusese să meargă acasă, că va fi înștiințată la timp despre toate demersurile în legătură cu soțul ei dispărut.

Valentin fusese arestat și dus într-o închisoare specială pentru deținuți politici, undeva în „regat”, unde nu se făcea nicio diferență între deținuții cu infracțiuni majore și cei cu mai puțin grave. Toți erau tratați cu aceeași brutalitate, bătuți, batjocoriți, torturați, chiar abuzați și violați de slujitorii-călăi ai statului de drept.

În pântecul Marei, fătul ei de șase luni nu prea participa (...nu se știe exact!) la odiseea de afară, era ca toți feții în aceeași stare de nostim și drăgălaș „egoism”, mai mult preocupat cu trecerea nevătămată prin faza de ocupant temporar al biosferei sale personale, profitând din plin – ca zelos consumator – de bunăstarea pusă exclusiv la dispoziția lui de o ființă iubitoare, grijulie care îi oferea această

fără seamă, necondiționată ospitalitate: viitoarea sa mamă. Mara, încă tânără, lupta între timp cu simptome de decalcifiere, pierduse deja câțiva dinți și își dorea cu ardoare să treacă cele câteva luni până la naștere, să nu periclitize sarcina din motive de subnutriție. Și deși plină de speranță și credință, o preocupau în măsură din ce în ce mai apăsătoare incertitudinea în care se aflau, singurătatea, imprevizibilul întorsăturilor vieții.

Căsnicia Marei cu Valentin fusese în mare măsură forțată, îndeosebi de tatăl ei, care considera că atinsese deja o vârstă prea avansată pentru a rămâne în continuare în casa părintească, în loc să întemeieze o familie cu unul ca Valentin, care îi făcea curte de câtva timp cu mare însuflețire și era pregătit să o ia de soție în fiecare clipă, fiind îndrăgostit de ea. Mara îl plăcea, găsea însă că diferența de vârstă între ei ar fi prea mare: el 40 – ea 28! Dar părinții insistau și în cele din urmă Mara consimți.

Valentin fusese deja o dată căsătorit și în timp ce el lupta pe front riscându-și viața (chiar periculos rănit, fusese cules de pe câmpul de luptă – foarte aproape de lumea cealaltă – dar salvat), întors acasă la București trebui să constate că „ea”, prima soție, îl înșelase de mai multe ori...

În acea constelație sufletească, dezamăgit și răvășit din cale afară, chinuit de amintirile atât de vii și prezente – o iubea încă... dar știa că o căsătorie bazată pe imoralitate nu mai putea funcționa... – nu îi rămăsese decât drumul despărțirii – pribegia.

Războiul mai durase trei ani, după care armele amuțiră – nebunia luase sfârșit. Europa își lungea rănile ca o vietate

scăpată de haita vânătorilor înrăiți, pacea fusese oficial proclamată, oamenii începură să-și refacă așezările, orașele, speranța de mai bine începu să încolțească în inimi, ca mici răsaduri peste ruinele trecutului care murise ca să dea loc unei lumi noi, mai bune...

Într-un timp corespunzător se începu cu refacerea mecanismelor sociale, ale infrastructurii, organizarea vieții de fiecare zi. Din localuri se auzea deja muzică, se dansa, râsetele nu mai erau o excepție, oamenii prinseseră iarăși gustul bucuriei și al distracției.

Valentin își regăsise echilibrul, ritmul și chiar unii din vechii săi camarazi.

Furtunile se liniștiră, normalitatea se întorsese.

Dar în ea se cuibăriseră de mult germenii unei noi realități, de unii sau fals evaluată și interpretată, sau neobservată, ca de majoritatea încă dezrădăcinată, concentrată asupra nevoilor imediate, fără o perspectivă de ansamblu, fără cunoștințe despre deciziile puse la cale în spatele ușilor puterii, inaccesibile celor mulți.

Valentin Maxim, afectuos, tandru și sensibil, dar și puțin extravagant – pe vremuri, înaintea războiului – îndeosebi după un chef cu prietenii, bine dispus, plin de haz și amuzat, îi plăcea câteodată să angajeze concomitent mai mulți birjari, trimitându-și pălăria, bastonul și mănușile separat cu câte o birjă, pe când el în cea de-a patra, în drum spre casă formând un mic convoi, făcea impresia unui eveniment oficial deosebit.

Se întâmpla uneori ca unii trecători de pe stradă să-i facă semne salutând și el le răspundea cu un gest suveran de bunăvoință, distrându-se copios.

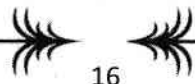

Avea o statură înaltă, părul șaten, era prezentabil și arătos, iradiind o energie pozitivă, prietenoasă. Era agreat, și ca proprietarul unei firme private nu ducea lipsă de bani, ca întreprinzător avea succes, își iubea soția – era foarte mulțumit – până când războiul deschise porțile iadului, eliberând demonii infernului, dând cuvântul forțelor satanice ale armelor...

*

În primăvară, la câteva luni după misterioasa dispariție a lui Valentin (aflat – cum reieși mai târziu – în detenție, sub auspiciile și ocrotirea statului...), se născu Felix Emanuel, al doilea copil al familiei Maxim. Mara, epuizată, dar peste măsură de fericită și ușurată – o fericire însoțită de un gust amar, neștiind cum va crește copiii fără tată – se dedică băiețelului nou-născut, dar neavând destul lapte, ca și în cazul fetiței, Ada, ajunsese într-o nouă situație precară și bucuria de început, fiind umbrată de noi griji și teamă, se transformă într-o căutare disperată după ajutor. Lui Felix Emanuel îi fusese dată șansa să treacă teafăr prin această criză – să supraviețuiască.

Sora mai tânără a Marei adusese și ea cu câteva luni în urmă un băiețel pe lume și se oferi să împartă resursele între cei doi verișori, ajutând să iasă cu toții din impasul amenințător. Mai târziu spuneau, în glumă, băieții fiind deja maturi, că Felix Emanuel era activul dintre cei doi, luptând mai cu destoinicie, știind parcă instinctiv că trebuie să profite din plin de ocazia dată.

În luna mai apăru poștașul cu o scrisoare oficială. În sfârșit ceva concret...

Norii grei de până atunci se risipiră și o mică rază de lumină străbătu sufletul Marei: avea speranță... Valentin trăia. Fusese transferat mai în apropiere, iar data procesului era și ea deja stabilită.

După câteva săptămâni se revăzură la tribunalul din O. Nu erau mulți în sală. Din prima clipă când apăru Valentin însoțit de un milițian, căută febril cu privirea s-o zărească pe Mara și eventual să afle ce este cu bebelușul lor, dacă s-a născut... și cum îl cheamă. Erau destul de aproape unul de celălalt. Valentin încercă să o întrebe pe tăcute, fără sunet, formând discret cu gura cuvinte, pe care Mara părea să le fi înțeles. Îi răspunse în aceeași manieră afirmând cu capul, încurajându-l zâmbind...

„Prin câte o fi trecut...” gândi Mara cu inima strânsă, văzând cum încearcă, ridicând ambele mâini legate, să-și șteargă lacrimile de pe obraz. Valentin arăta schimbat, supus, marcat și „prelucrat”, era parcă un altul.

Sentința: un an și jumătate. Spre surprinderea și bucuria lor, i se acordase amnistie – fusese grațiat împreună cu alți câțiva, aflați și ei în aceeași categorie de inculpați politici. Valentin cunoștea condițiile. Le acceptase.

În următorii ani, Ada și Felix Emanuel primiseră încă doi frați: Romeo Remus și Castian. Totul părea să funcționeze bine. Valentin, aparent reabilitat, devenise șef de grupă la o firmă de stat. În familia lor nu domnea o stare de surplus, de abundență, dar se puteau bucura de pâinea cea de toate zilele, până într-o zi, înainte de masă, după Paști, zi

care zgudui temelia vieții lor de familie, punând la grea încercare credința într-un Dumnezeu al binelui și al iubirii. Dintr-o clipă în alta se schimbaseră totul, se translocaseră și devalorizaseră semnificații și priorități până atunci stabile, de încredere, își pierdură valabilitatea valori interumane și culturale înalte – toată viața lor devenise o ruină fără însemnătate și avea să poarte de atunci încolo semnele adânci, stigmatul de neșters al acelei tragedii!

Ca urmare a celor întâmplare, o imensă mânie și o nesfârșită ură puseseră stăpânire pe Valentin, care, în durerea lui, era decis să-i pună pe vinovați să plătească cu viața pentru fărădelegea, pentru iresponsabilitatea, da – pentru crima lor!

Acea dimineață arăta ca oricare alta până atunci, fiecare își văzu de programul lui, Valentin la serviciu, cei doi copii mai mari la grădiniță, iar cei de acasă – Mara în bucătărie cu Romeo Remus (de trei ani) și Castian, cel mai mic (de un an), își vedeau de preocupările obișnuite. Romeo Remus, un copil de o frumusețe deosebită, se juca în apropierea căruciorului în care frățiorul lui adormise.

Prin fereastra care se deschidea spre treptele de la intrarea în locuință se mișca o boare proaspătă, primăvărată și o atmosferă plăcută, pașnică puse stăpânire peste toate – și totuși, în aer era ceva, plutea ceva suspect, apăsător, ca liniștea înainte de furtună. În aceeași clipă, instinctul preșimțitor de mamă al Marei o făcu să se întoarcă brusc spre locul unde erau mai înainte copiii, și văzându-l doar pe cel mic dormind, se duse iute spre terasa comună de la intrare, pe care o împărțeau cu o familie de evrei fără copii. Soarele inunda terasa acoperită încălzind-o, revărsându-se cu abun-

dență lumina bînfăcătoare. Deși locuința de alături mai avea o intrare separată dinspre curte, vecinii, cu care se înțelegeau foarte bine, deschiseseră și ei ușa lor spre terasă.

Romeo Remus, urmând imboldului său copilăresc de curios explorator și descoperitor, care la această vârstă este foarte intensiv și irezistibil, neavând încă nicio impresie despre acel nou teritoriu vecin, acesta exercita asupra lui un efect de atracție magnetizantă, avea farmec – trebuia cucerit și anexat...

Vecinii, familia Reich, tocmai terminaseră cu curățitul covoarelor și depuseră toate substanțele chimice folosite – cutii și sticle – imediat lângă ușa larg deschisă!, pe partea locuită de ei, condamnând familia Maxim, prin această nefericită, gravă superficialitate, la o incomensurabilă suferință, care îi va urmări pentru tot restul vieții lor...

Ce destin crud avea să-și găsească împlinirea?

Mara, fără să intuiască ce pericol vătămător și macabru îi paște, se apropie, văzându-l pe Romeo Remus făcându-și de lucru cu sortarea unor obiecte de uz casnic care aparțineau vecinilor:

– Romica, nu ai voie, hai, vino la mama... și se apropie de el...

În aceeași clipă copilul ridică repede o sticlă și trase o înghițitură...

Nu e greu de imaginat ce a urmat acestei descărcări violente de energii neiertătoare, implacabile și distrugătoare. Singura reacție a copilului căzut pe podea erau strigăte prelungi de groază și durere, întrerupte doar de scurte și deznădăjduite încercări de a respira... Amoniacul îi arsese tot interiorul...

